

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ceremonien Van Den Heylighen Dienst Der Misse Bethoont Vyt De H. Schriftvre Ende De HH. Ovt-Vaders vande eerste 400. ende volghende jaeren

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1661

Eerste Bemerckinghe.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34059

Eenighe bemerckinghen, ende Aen-
spreecke tot den Leser, tot bree-
der verklaringhe van't voorgaen-
de bewijs.

Eerste Bemerckinghe.

Ick soude noch vele andere Ceremonien / aen-
gaende de Misse, kunnen bevestighen uyt
de Missen, oft Liturgien van den H. Petrus ende Ja-
cobus Apostelen / van den H. Marcus Evangelist / van
den H. Clemens discipel vanden H. Petrus, vanden
H. Basilii, Chrysoctomus, &c. Want al-hoe-wel dat
onse weder-partije / dese schriften houdt booz apo-
cryff / ende nieuwe vonden vande leste eeuwen /
soo is't nochtans / dat sy booz oprecht zijn gehou-
den gheweest over vyf-hondert jaeren / ghelijck
ons ghetuyghet Nicolaus Episcopus Methonensis, die
doen leefde / met dese woorden

Den H. Jacobus heeft uyt-ghegeheven de verborghen,
ende onbloedighe Liturgie, ende Petrus ende Paulus heb-
ben de Liturgie, die den H. Clemens beschreven heeft, o-
verghegheven, Petrus aende kercke van Antiochien, Paulus
aen de heele werelt, Marcus aen de kercke van Alexan-
drien, Joannes, ende Andreas aen Asien, ende Europa.
Ende tot een tecken dat dese Missen / t'syuen tij-
de in groot aensien waren / ende van besondere
authoziteydt / soo stelt desen booznoenden Bis-
schop / eenighe spreucken / ende ceremonien booz /
uyt de selve ghetrocken / tot bevestinghe van syne
leeringhen.

Woch / soo ick wel weet / dat dit ghetuyghenisse /
als wescende oock vande leste eeuwen / niet aenge-
nomen en sal worden van onse weder-partije / soo
stelle ick dan booz / het ghetuyghenisse dies aen-
gaende / van Proclus Bisschop van Constantinopelen,
die gheleest heeft in't jaer Christi 430, dat is seiven
hondert

** B. Jacobus
mysticam, in-
creantamque
Liturgiam
exposuit.
Petrus au-
tem, & Pau-
lus Antio-
chensis, Pau-
lus vero uni-
verso orbi,
Marcus Ale-
xandrinae,
Joannes, &
Andreas A-
siae, & Euro-
pae, per eam
quam S. Cle-
meas, con-
scripsit, Li-
turgiam tra-
diderunt.
In Biblioth.
PP. Rom. 12.
p. 119. Edit.
Coloni.*

hondert saren onbegrepen / booz den hoben ghemelden Bisschop Nicolaus : Soo spreect hy :

Vele godvruchtighe Herders, ende Leeraers vande Kercke, de welke naer ghevolght zijn aen d' Apostelen, hebben de u, tlegghinghe vande verholen Liturgie (oft Misse) by schrift ghestelt zijnde, over-ghelevert aen de Kercke. Onder die heeft wel de voornaemste plaetse, Dien salighen Clemens, die een discipel geweest is van den Prince der Apostelen, ende den Successeur des selfs van de heylighe Apostelen verclaert: Ende den H. Jacobus, Daer naer Basilius den grooten, Een weynigh daer naer, onsen salighen Vader Joannes, die om den gouden vloet van welsprekenheyt, soo-men seydt, een goude tonge heeft a.

¶ Per multi quidem, qui SS. Apostolis successerunt, pastores, & doctores Ecclesiaz, pietate insignes mysticaz Liturgiaz expositionem, in scriptis reliquam, Ecclesia tradiderunt. Inter hos vero facile primum locum obtinent, beatus ille Clemens, qui Apostolorum principis discipulus, & eisdem successor ab ipsis SS. Apostolis declaratus fuit & D. Jacobus, postea Basilius Magnus paulo post B. Pater noster Joannes, &c.

Hier uyt blijkt soo klaer als den middagh/dat dese Liturgien, oft Missen de welke van onse Wederpartije worden ghehouden booz nieuwe vonden/ ende lautere versierselen/ niet alleen over twaelf hondert en dertigh saren (als desen Proclus leesde) en zijn in estime gheweest/ en booz bestandigh ghehouden/maer oock/soo hy seght/booz sijne tijden/ende van die autheurs/aen de welke sy nu noch worden toe-ghe-eyghent / zijn gheschreven gheweest/en aen de Kercke (als wesende een so ghe-wichtighe saecke, dat sy voor alles moet ghestelt worden, ghelijck den selven Proclus seyd/over-ghelevert.

Hier teghenstaende dese soo openbare getuygenissen / aengaende de oprechtigheyt van die booz-sepde Liturgien oft Missen, soo en hebbe ick nochtang de selve niet willen ghezuycken/ om onse Ceremonien vande Misse, daer mede te bevestighen/ick hebbe dit alleen ghedaen om alle onnoodighe/ende dupten materie / oft propoost loopende disputen te schonwen / naemelijck oft dese Liturgien oprecht zijn/oft niet.

Oock soo ick het klaer getuygenisse hebbe van een soo aenstienelijck ende treffelijck Bisschop/ghelijck Proclus gheweest is/dat dese Liturgien oft Missen oprecht zijn / ende booz sijne tijden gheschreven/soo sal ick hier by wijse van een aenhanghsel noch by voeghen eenighe Ceremonien / uyt die Missen, ghetroc-

ghetrocken/die doen ter tijdt zijn ghebruyckt ghe-
weest/ende by ons noch ghebruyckt worden.

Inde Liturgie handen H. Marcus Evangelist/wozt
aen den Priester belast dat hy vershepde cruycken
sonde maken/ nu een/ nu dyp/ nu ober den Kelck/
dan ober het broodt / dat hy nu stil soude bidden/
dan met luyder stemme / dat hy nu sich soude ne-
der buggen naer den Altaer/dan sich keeren tot
het volck/ &c.

Inde Liturgie oft Misse van den H. Joannes Chryso-
stomus wozt gheseyt dat den Priester comende aen
den Altaer / sijn hoofd soude buggen booz het
Crucifix / dat hy soude weroecken / dat hy den
Kelck / ende het Lichaem Christi soude op-heffen/
ende rhoonen aen't volck/ &c.

Oterghelijcke / ende meer andere ceremonien
zijnder te binden inde Liturgien handen H. Jacobus
Apostel / handen H. Basilius, &c. met de welke de
Roomsche Kercke in den H. Dienst van de Misse
ober een komt / ende oversulcks kan berhoonen
dat hare Ceremonien/ die sy dies-aengaende ghe-
bruyckt van d' Apostelen tijden af komen.

Tweede Bemerckinghe.

Ick hebbe een ghetuyghenisse/oft twee by-ghe-
bracht op den naem van dē H. Dionysius Arcopa-
gita, den welcken volgens mijne aen-teekening-
ghe/ende 't gheboelen van de gheleerde soude ghe-
leest hebben in't jaer 71. Bemerckt hier / dattes
luttel aenghelegghen is / oft desen autheur is ghe-
weest dien Dionysius, van den welcken ghelwach
wordt ghemaccht *Actor 17. v. 3.* ende oft hy oock op
dien tijt heeft gheleest / den welcken van my wozt
aen-ghetreckent / 'tis my ghenoech dat hy geleest
heeft binnen d' eerste 400 jaren / ende dat hy als
dan gheleest heeft / stemmen my toe de Centuriato-
ren van Maegdenburgh *Cent. 4. cap. 10. pag. 1129.* Daer
sy soo spreken : Beweeght zijnde door waerschiynelijke
redenen, soo oordeelen wy, ende deryn oock segghen,
dat